

Hej, Angeli och Mats. Denna fil är ett utdrag ur den anteckningsbok" jag använt (och fortfarande använder) för Håsta äng sedan 1996. Här finns några kartor över ängen, provrutorna och HNFs ansvarsområde samt årsvis förteckning över genomförda åtgärder på ängen. Dessutom en lista för några djuriakttagelser under åren. Också vår redovisning till landstinget för bidraget ur en miljon till miljön 1998 och en lista över vilka verktyg som ursprungligen köptes för del av bidragspengarna.

Det har säkert insmugit sig en del fel i mina noteringar angående verksamheten under senare år - jag är ju inte med "på plats" så ofta nuförtiden; förhoppningsvis inga större fel dock.

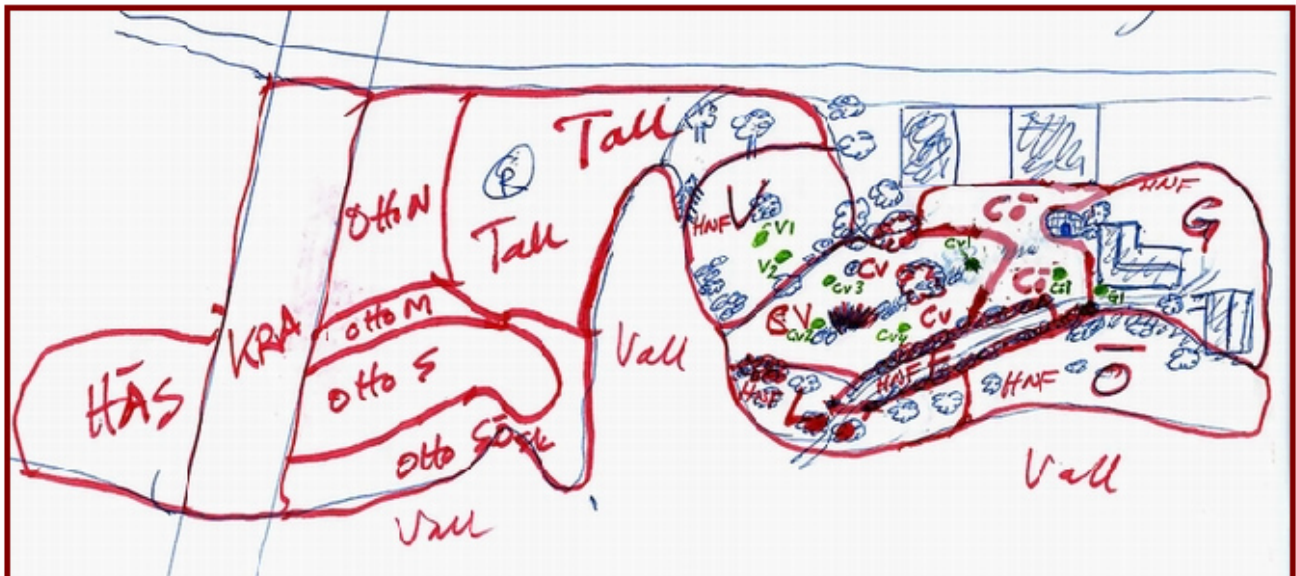
Hälsningar Anders L

Översiktskartor över "gamla" Håstaområdet och HNFs nuvarande slättermark (orange färg)

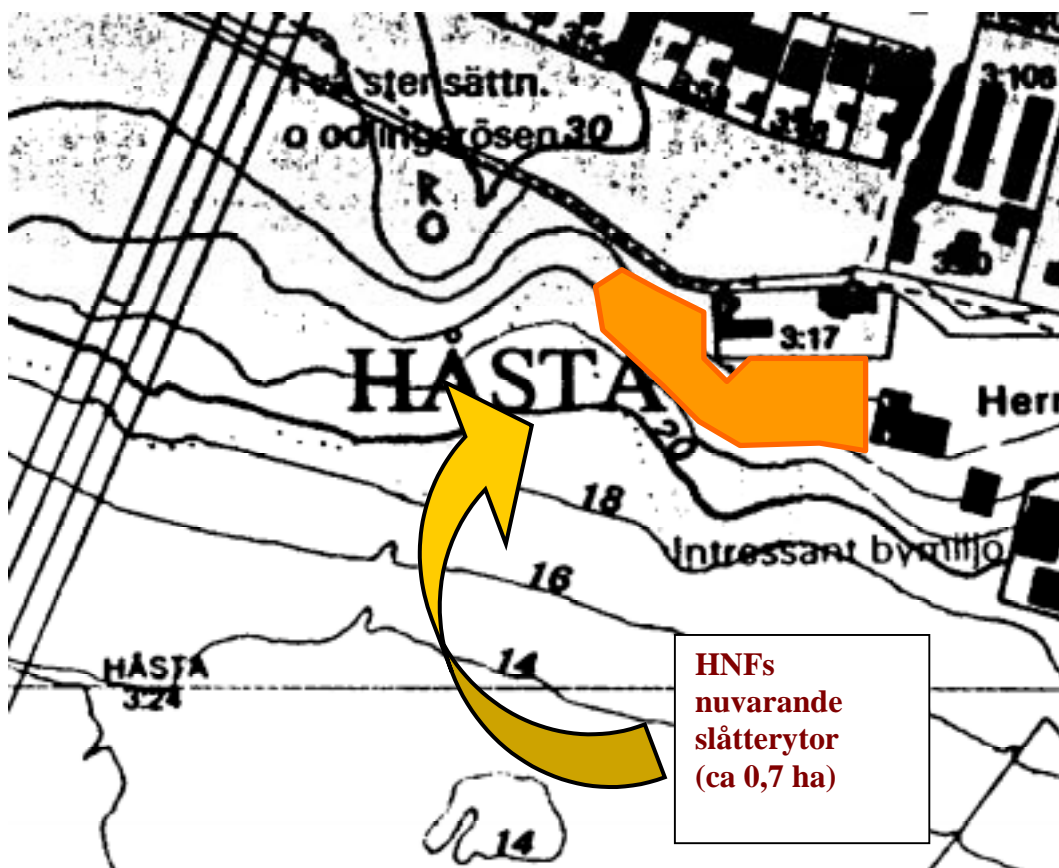
Områdesindelning (hela Håsta äng):

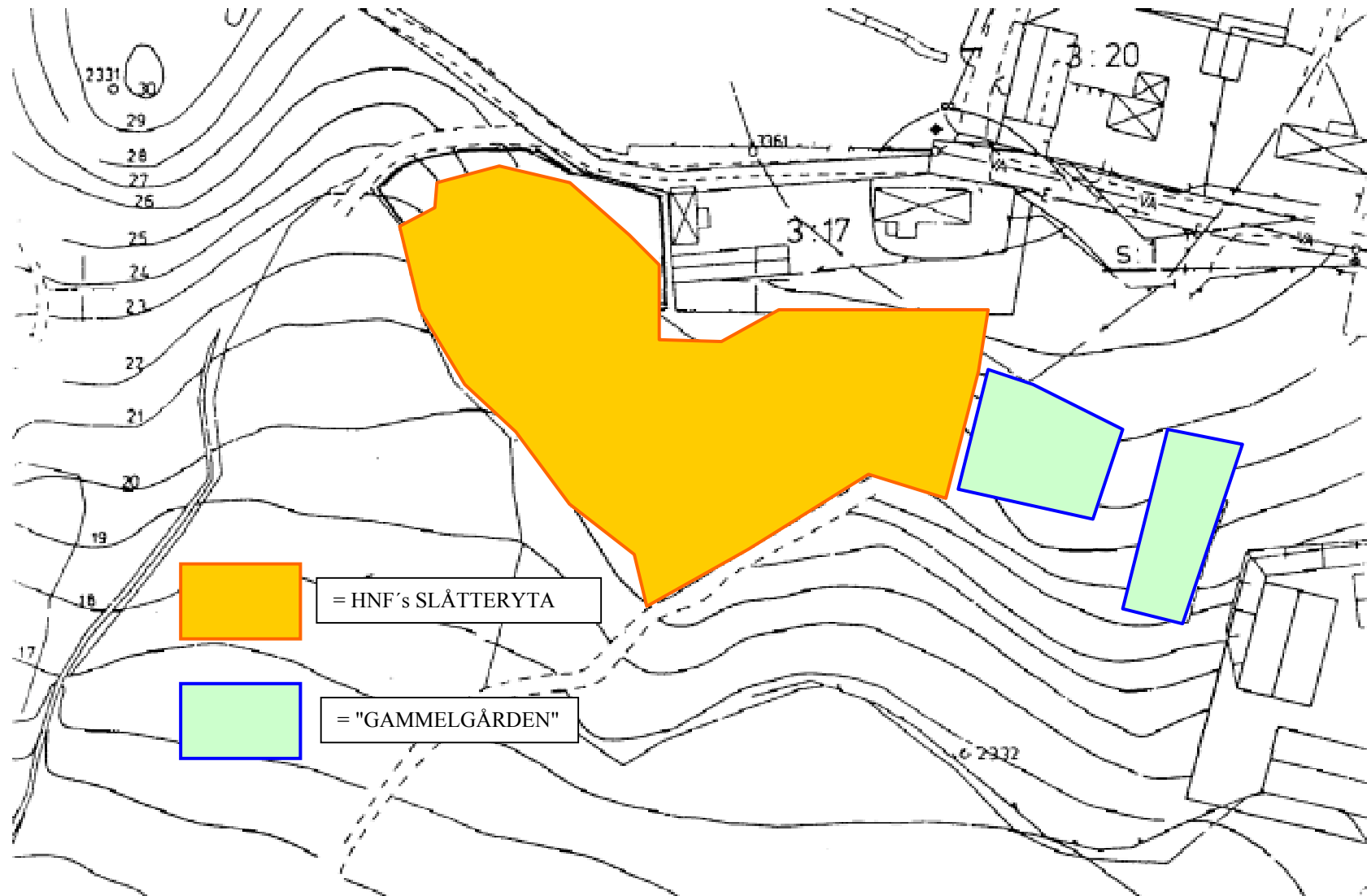
Områdesindelning (HNFs område), provrutebeteckningar och provrutornas lägen:

HNFs ansvarsområde (1997-...)

**HNFs
nuvarande
slåtterytor
(ca 0,7 ha)**

Genomförda aktiviteter vid Håsta byområdet 1996

---

1. HNF

18/9

HNF styrelses ängs- och hagmarksgrupp samt Bertil Ottosson gör en inspektionsutflykt till Håstabyområdet för att se på området som helhet och preliminärt välja HNF-slåtteryta för 1997. Projektområdet är nu till stora delar röjt på de flesta buskar och träd (Skogsvårdsstyrelsens ALU-grupp), liksom även fältskiktsröjt på de flesta ytor (slaghackaggregat). Det grövre röjavgfallet återstår att frakta bort.

2. Övriga parter

Bertil Ottosson har slagit en yta med lie i ett antal år, vilken är belägen i gränsområdet mot kraftledningsgatan (östkant) och omfattat ca: 3-6 ar d.v.s ung. 300-600 kvm. Han har för avsikt att fortsätta med detta även i framtiden.

18/6

AL deltar i ett möte inom kommunens Agenda-grupp och redogör för mina planer att inventera stadens norra och östra närnaturområden. Stadsarkitekt Mats Gradh nämner att kommunen planerar ett restaureringsprojekt av kulturmiljön runt Håsta gamla gård.

22/8

AL deltar i en inspektionsutflykt till projektområdet vid Håsta by med Johan Jareman, Mats Axbrink, Janne Lundell och Jonas Lundin (länsstyrelsen) för att planera för vilka åtgärder som är lämpliga i restaureringsarbetet, och omfattningen av dem. Området befinner sig i en igenväxningsfas och de forna betesytorerna är flerstädes bevuxna med högvuxen ruderatängsvegetation. Några smärre ytor på torrare mark är lite artrikare/intressantare.

Aug./Sept. samt höst

Ett ALU-lag med skogsvårdsstyrelsen som anordnare genomför de inledande markvårdsåtgärderna i området enligt de anvisningar som Mats Axbrink, Jareman och Berndt Olsson bestämt. Arbetet med träd- och buskröjningen färdigställs under

hösten, sånär som på mindre kvarvarande uppgifter (se nedan "aktiviteter -97").
Större delen av ängsytorna har också slaghackslåttats med aggregat.

Genomförda aktiviteter vid Håsta byområdet 1997

---

1. HNF

1997 är menat att bli ett prov- och etableringsår för HNF i restaurerings- och kulturmiljöarbetet vid Håsta by inför lanseringsdriven 1998, då vi hoppas att engagera fler samarbetspartners och aktörer. 1997 blir alltså det första året som vi fysiskt arbetar med ängs- och hagmarksvård på denna plats. Vi har tidigare arbetat med liknande miljövårdåtgärder vid Fläckaviken i Enånger, mellan 1993-96.

b) Genomförda aktiviteter

Datum	Aktivitet	Delt. antal
Tors 970508	Vårinventering (förstudie)	Anders (eget)

Mån 970512 Fagning, städning, kompl. vårinventering.

Deltagare: Björn B med 2 barn, Robban H., Lotta Wadin-Wesslen med 2 barn, Stefan och Angeli Snell med 2 barn, Björn och Mona E., Mats A., Jag, Johan Jareman kom på inspektion lite senare (Sa:9 vux, 6 barn).

Resultat: Vädret var fint, lagom varmt och med glimtar av kvälls-sol mellan molnbankarna. Vi han med fagning och risrensning (högar med gräs såväl som ris/grenar lades upp på vallmarken för förutsatt borttransport av SVS arbetslag senare) på hela västra kanten av ansvarsytan d.v.s torrängsområdet och angränsande snår, stenrösen och den trädburna marken ned mot vallmarken (ca: 0,25 ha). För inventeringsresultat se nedan

Mån 970714 (x-tra dag för kvarvarande provytor 970715)

Mats A och AL gör sommarinventering på HNFs ansvarsytor. Mats karterar floristiskt/kvantitativt på artlista, AL gör provruteinventering (8 st) fasta ytor varav 5 slåttas och 3 är referensrutor. I nga andra dök upp denna härliga, varma sdommarkväll. Resultat finns nedan i detta dokument under "växtdokument", "provbyteresult97", "biotopbeskr." "artförteckning", e.t.c - se utdrag; gå till. Flera av inventeringsresultaten även i "pr-yrap.wps".

Lör 970809

Slätterpremiär på Håstaäng. Summa 20 vuxna och barn deltog i någon mån. Varm och solig dag, som tur var fläktade vinden på mycket bra. Gjorde en snabbkoll av vanliga och karaktärsarter på biotopområdena HNF - Cö, Cv, och V innan slättern satte igång. Se nedan "biotopbeskr." Vi hann slåtta alla de viktigaste delarna (HNF - Cö, Cv, och V samt på jordkällaren och inpå gammalgårdens västsida) och även buskröja inom detta område samt randzoner, på knappt 5 timmar. Och ändå jobbade bara hälften av skaran den tiden ut. HT var där och gjorde reportage.

2. Övriga parter

10/4

AL deltar som representant för HNF i ett möte med kommunens Agenda-grupp om Håstaby-området.

April

Skogsvårdsstyrelsens ALU-lag slutför arbetet i området med att röja/gallra upp kring hässlet väster om kraftledningen liksom att frakta bort merparten av röjavgallet inom projektområdet som helhet (En del kvarstår dock).

Maj

Bertil Ottosson fagar sin del väster om vallmarkskilen samtidigt med vår HNF-fagning/städning i östra området 12/5

20/8 (10.00)

Håsta-byprojektets styr- och planeringsgrupp (kommunen, muséet, HNF och ev. SVS) gör ett besök i området för att på plats fördela ansvarsytorna/uppgifterna mellan intresserade parter.

Genomförda aktiviteter vid Håsta byområdet 1998

---

b) Genomförda aktiviteter

Datum	Aktivitet	Delt. antal
98-05-02	Fagning av mindre del av ängen, stubbborttagning e.t.c. småjobb	Björn Brolund m.fl.
v.30-31 98-07	Förberedelser & lansering av projekt	Mona, Björnarna,

		Anders, Bengt
	3-spaltig annons i HT 25/7 (grön, fin, tydlig). Flygblad och affischer tryckta.	
98-07-23	Inventering av florarutor	Anders L.
98-08-02	Förslåttor av ängen inför ängens dag. (gångar och hässjeplats för undvikande av nedtramp av veg.)	Björn B. och Björn E. tot. ca 25-30 pers.
98-08-02	Ängens dag	
98-08-15	Efterslåtter på ängen av rest.ytor som ej blivit slåttade vid Ängens dag.	Anders och Björn B.
98-08-22	Efterarbete forts. stubbskotttröjning på oslåttade restytor	Anders L.

2. Övriga parter

Bertil Ottosson har även detta år (1998) slåttad sina ytor i västra delen av Håsta äng.

Genomförda aktiviteter vid Håsta byområdet 1999

---

b) Genomförda aktiviteter

Datum	Aktivitet	Delt.antal
✓ Årsmötet 99	Utdelning av faktahäftet till HNF styrelse från Jordbruksverket (beställda nov.-98)	Anders L.
✓ 99-05-04	Fagning av Håsta äng	10 pers
✓ 99-05-29	Information i samband med cykelns dag (Agenda 21 grp i kn)	ca 5
✓ 99-07-29	Förslåttor vid Håsta äng	Björn E + 1 pers.
✓ 99-07-31	Inventering av provrutor på Håsta äng	Anders L.
✓ 99-08-07	Ängens dag vid Håsta äng	10-15 pers.
✓ 99-08/09	Efterslåtter på ofärdiga ytor	Björn E./A.L.
✓ Höst-99	Uppsättning av fågelholkar på HNF 's ansvarsområde	?

Genomförda aktiviteter vid Håsta byområdet 2000

---

b) Genomförda aktiviteter

Datum	Aktivitet	Delt. antal
✓?00-05-	Fagning av Håsta äng	
✓00-07-28	Inventering av provrutor på Håsta äng	Anders L.
✓00-08-05	Ängens dag vid Håsta äng	HNFs styrelse
✓00-08-07	Efterbesök för provruteinspektion	Anders L.
✓00-08-	Efterslätter vid Håsta äng	HNFs styrelse
✓00-09-01	Efterbesök för provruteinspektion	Anders L.

Genomförda aktiviteter vid Håsta byområdet 2001

---

b) Genomförda aktiviteter

Datum	Aktivitet	Delt. antal
✓01-05-xx	Fagning av Håsta äng	
✓01-05-27	Vårflorainventering	Anders L.
✓01-06-xx	Slyröjning i asplunden och rosbestånd	Angeli m.fl.
✓01-07-xx	Inköp av slätterbalk för bidragspengar fr. Kommunen	
✓01-07-17	Sommarinventering av provrutor	Anders L.
✓01-07-17	Kompl. slyröjning och trädansning	Anders L.
✓01-08-05	Ängens dag vid Håsta äng	HNFs styrelse
✓01-08-12 (ca)	Efterslätter vid Håsta äng	HNFs styrelse
✓01-09-09	Efterbesök för provruteinspektion	Anders L.

2. Övriga parter

Kommunen: Noterat under vårbesök 2001: Gammalgården har rustats vidare. Under detta år har ny vit rapping påförts gården. Sprickan i väggen lagats, träförstärkningar under valven (gamla dyngstan) byggts m.m. Körning och avlägg av grus samt en del skräp har framförallt inkräktat på HNFG och HNF Cö-områdena. Trädetaljer målades tidigare (bla den stora logen med uppfart) med rött och svart. Slutresultatet är strålande. Gubbarna i "parkgänget" tillverkar bl.a. parkbänkar och vindskydd.

Tallskogen med fornminnet har gallrats och röjts med fint resultat under vintern. En

del större tallar har tagits bort. Fornminnet, terrasseringar i hållarna och moränen framträder tydligare nu.

Noterat under sommarinventeringen: Begränsad fortsatt rustning av gammelgården och viss kompletteringsröjning i kraftledningsgatan, tallskogsområdet och Ottossons område märks sedan förra året och vintern/våren.

Bertil Ottosson: Noterat under vårinventeringen: Kraftledningsgatans nedre parti mot ängsmarken är fortfarande oröjt i en bård. Övriga delar har till hälften eroderats av grävning, körning, fårbeta o.d så till den grad att stora markytor ligger blottade som bar jord. Andra halvan (den norra - fram till körvägen/stigen) har stängslats med fårstängsel och är tänkt att betas under sommaren.

Genomförda aktiviteter vid Håsta byområdet 2002

---

b) Genomförda aktiviteter

Datum	Aktivitet	Delt. antal
02-04-xx	Fagning av Håsta äng	HNFs styrelse
02-05-09	Vårinspektion av HNFs del och resterande ängsdel	Anders L.
02-07-20	Sommarinventering av provrutor	Anders L.
02-07-20	Kompl. slyröjning och trädansning	Anders L.
02-08-03	Ängens dag vid Håsta äng	HNFs styrelse
02-08-??	Efterslätter vid Håsta äng	HNFs styrelse
02-09-08	Efterbesök för provruteinspektion (inkl. kompletterande stubbskottsrojning	Anders L.

---

2. Övriga parter

Kommunen:

Gubbarna i gammelgården fräschar ständigt upp bygget. Hörde att man planerat bygga ett särskilt litet annex/friggebod för naturskyddsföreningen att ha sina grejor. Vi får se hur det blir med den saken. Man har lagt nytt tak på hela huset - tegleimitation av rödmålad plåt - förutom målning av huset, rappning av slaggstengrunden, förbyggnad av valven som gjordes förra året.

Bertil Ottosson:

Här går 3 får på bete i en av hagarna i kraftledningsgatan. De sista fina hasselbuskagen är nu framröjda på sydligaste delen (slänten) av kraftledningsgatan mot vallen. Vid Otto s.sk vid Otto S står 3 bikupor. Ottosson har slagit sina plana gräsytor med slätterbalk. I stenigare partier har röjsnöre använts. Hasselbuskarna är frodigare än nånsin och mår finfint efter den varma sommaren. I löverket dignar det av mognande hasselnötter. Det blir mumma för både stannfåglar och flyttfåglar det.

Genomförda aktiviteter vid Håsta byområdet 2003

---

b) Genomförda aktiviteter

Datum	Aktivitet	Delt. antal
03-04-20	Vårinspektion av HNFs del och resterande ängsdel	Anders L., Lotta
03-04-29	Fagning av Håsta äng (alt 5/5)	HNFs styrelse
03-07-26	Sommarinventering av provrutor	Anders L.
03-08-02	Ängens dag vid Håsta äng	HNFs styrelse, jag,Lotta, Ottosson, m.fl

-----

Genomförda aktiviteter vid Håsta byområdet 2004

---

b) Genomförda aktiviteter

Datum	Aktivitet	Delt. antal
04-04-29(?)	Fagning av Håsta äng	HNFs styrelse
04-06-16	Kort Vårinspektion av HNFs del	Anders L.
04-07-29	Sommarinventering av provrutor	Anders L.
04-08-07	"I nofficiell" Ängens dag vid Håsta äng	RobertH, jag, Björn E

		+1 till Anders L
04-08-22	Efterbesök på Ängen för slåtterkontroll	Anders L.
04-09-??	Efterslåtter vid Håsta äng (HNFV)	HNFs styrelse/ Björn E. ?
04-10-13	Höstbesök på Ängen för allmänkontroll	Anders L.

Kommunen:

Har byggt en snyggt utformad redskapsbod för HNFs slåttergrejor vid fägatan. Man putsar och bygger vidare på gammalgården med storladan, annex och vedstaplar. Ett riktigt fint område. Man önskar nu att gubbarna skulle ta sig an och restaurera upp den fina jordkällaren i nordöstra delen av HNFCö.

Bertil Ottosson:

Hörde får bräka från Ottossons område under provruteinventeringen, men gick aldrig dit och tittade. Eventuellt blir det i samband med slåttern på Ängens dag. Ottosson har slagit sin del ända fram och förbi den stora granen i västkanten. Vallmarkskilen mellan HNFV och Tallskogen med fornminnet är alltså klart, liksom övriga delar av Ottossons tidigare slåtterpartier får man förmoda - även om jag ännu inte kollat upp det i år.

Från höstbesök 13/10: På Ottossons sida är intrycket estetiskt mer tilltalande än någonsin. Allt är exemplariskt vårdat - möjligen med undantag för en del slåtterhö har dumpats i kantzoner mot f.d. vallmarken. Fåren har betet både på Ottossons gamla slåtterytor ("Ottos S" och "Otto N") och i hagarna inom "Kraftledningsgatan". För hårt fårbete är negativt för mångfalden på ängsmarker. Vi får se hur det utvecklas. Tyvärr finns inga provrutor planerade för Ottossons del av Håsta äng (i alla fall inte av mig). I norra delen av "Hässlet" har fler träd avverkats för att öppna upp och frilägga de gamla beteshagar som funnits där tidigare.

Redovisning av verksamhet från bidrag "En miljon till miljön" i nov. -98

Samhällsmedicin
Landstinget, Gävleborg

Datum: 17 nov. 1998

Bidragsbeviljad:

Hudiksvallsbygdens NaturskyddsFörening (HNF), c/o Per-Erik Mattila (sekreterare),
Ljungvägen 14, 824 33 Hudiksvall.

Kontaktperson: Anders Lindblad (styrelseledamot - "utbildningsledare" i HNF's styrelse,
samordnare, ansvarig för ansökan, Adress: Kålhagsgatan 1B, 824 52 Hudiksvall; tel.: 0650-981 01.

Genomförd verksamhet:

<u>Datum</u>	<u>Aktivitet</u>	<u>Deltagare</u>
98-05-02	Fagning av mindre del av slätterängen, stubborttagning e.t.c. småjobb	ca 3 pers.
98-07	Förberedelser & lansering av projekt. 3-spaltig annons i Hudiksvallstidningen vid 2 tillfällen m.m. information om evenemanget. Flygblad och affischer tryckta.	ca 4 pers
98-07/08	Inköp av arbetsutrustning inför Ängens dag	ca 4 pers.
98-07-23	Inventering av växt-provrutor	1 person
98-08-02	Förslätter av ängen inför ängens dag. (gångar och hässjeplats för undvikande av nedtramp av vegetationen)	2 pers.
98-08-02	Ängens dag	ca 30 pers.
98-08-15	Efterslätter på ängen av rest.ytor som ej blivit slättade vid Ängens dag.	2 pers.
98-08-22	Efterarbete med fortsatt markvård; t.ex. stubbskotröjning, på oslättade restytor	1 person

---

Projektets resultat:

Som ett referat av det resultat projektet så här långt givit, står nedanstående utdrag ur dagboksanteckningarna från Ängens dag vid Håsta by/"Håsta äng" den 2 aug. 1998 .

- " Vi hade tur med vädret under 1998 års "Ängens dag". Arbetet försegick i lagom varmt och soligt sommarväder. En ovanlighet detta år, ty förövrigt hade hela juni och merparten av juli bringat stora mängder regn och kylig temperatur. Sammantaget innebar det att all vegetation på ängen var kraftigt försenad i sin blomning och frösättning, och slätterdagen borde egentligen ha flyttats fram ca: 2 veckor till mitten av augusti för optimalt gynnande av önskvärda ängsörter och gräs. Nu blev det dock praktiskt ej möjligt att genomföra.

Glädjande många (sammanlagt totalt ca 30) människor dök upp och avlöste varandra under dagen. Vi fick möjlighet att prova all vår inköpta utrustning, och lokal att förvara dem i över natten inför slätterdagen; i boden vid närmsta gården. Det var liar, räfsor, motordriven slipsten, sekatorer m.m. Bengt; vår ordförande hade inhandlat fantastiskt god svagdricka att avnjutas kall i plåtskopa på traditionellt vis. Hässjevirke till tre stora hässjor ordnade vi genom Bengts bror. Lottas kamrat Åke i Idenor kom för att visa upp sin nordsvenska brukshäst Cesar, som drog barnen på vagn över den nyslagna vallen nedanför slätterängarna. Björn E. berättade om kulturhistorian och slätterängarnas övergripande ekologi. Jag (Anders L.) ledde en liten botanisk husesyn med visning av karaktärsväxterna och de fåtaliga rariteterna på plats i det gröna. En mycket intressant muterad individ (med mycket vackra, fyllda men sterila blommor) av smörblomma fanns vid nordvästra delen av det område Bertil Ottosson brukar hävda.

Tre stora hässjor fick vi ihop - dessa mer eller mindre stabila till de äldre lie- och slättervanas illa dolda skadeglädje. Arbetet pågick från 10

på förmiddagen till ca 15 på e.m. Vid det laget var hela delområde Cö och den östliga halvan av Cv slagen. Även fägatan och runt västra kanten av gårdsområdet liksom jordkällaren stod färdigt. Återstår för senare individuella insatser ca hälften av den totala ytan på knappt en hektar. Som tur är är det de lättaste (och mest praktfulla vad

blomningen av örter beträffar) partierna som återstår. Tanken blir att ta dem efter det att frösättningen avslutats, d.v.s. i ca mitten av augusti - detta försenade odlingsår.

Medverkande i projektet: (vilka, antal, ålder, vad de gjort, andra deltagare)

Vi som arbetat med förberedelserna inför Ängens dag är i åldrarna 30-50 år. Glädjande nog var åldersspridningen vid själva slätterevenemanget större än så med ett flertal deltagande barn, och pensionärer. Kanske saknade vi tonåringarna.

Förutom naturskyddsföreningens styrelse, medlemmar och allmänheten (vid "Ängens dag") har följande medverkat på "sin kant".

* Hudiksvalls kommun (ansvar för viss renovering av gårdsbyggnad. Vid den senare delen av hösten hade gammelgårdens tak omlagts som en första akutåtgärd för att få behålla detta viktiga inslag i hela kulturmiljön omkring ängen.),

* Skogsvårdsstyrelsen (vissa punktinsatser med ALU-medel)

* Hälsinglands museum (Har undersökt möjligheten att få fram informationsskyltar till entréområdet samt haft värdefulla synpunkter på kulturvärdena i området.)

* Några privatpersoner (Bertil Ottosson - ideellt arbete med lieslätter på en angränsande ängsmarksyta och

* Åke Johansson - ställt upp med häst för uppvisning och vagnskjuts. Åke har också undersökt möjligheten att dels ha djur på efterbete i området, dels förutsättningarna att använda häst och slätterbalk i det egentliga slätterarbetet.).

Berörda av projektet: (vilka, antal, ålder, hur har de påverkats?)

Hur stort antal människor som fått ta del av den information om Ängens dag som gick ut genom annonser, artiklar, affischer och andra kommunikationsvägar vet vi inget om. Deltagarantalet vid slätterdagen är vi positivt överraskade av. Ett trettiotal deltagande är en mycket god siffra

---

Projektets organisation:

Ramprojektet har en styr- och planeringsgrupp för övergripande frågeställningar med i dagsläget representanter från Hudiksvalls kommun, Hudiksvallsbygdens naturskyddsförening, Skogsvårdsstyrelsen och Hälsinglands museum. Styrgruppen har under projektåret inte haft något möte - det har inte heller funnits behov av ett sådant då ansvarsfördelning, projektplaner

m.m. stått färdigt sedan tidigare.

Hudiksvallsbygdens naturskyddsförenings styrelse tar självständigt beslut om uppläggningsplanerna av de delar i projektet som föreningen påtagit sig att själv ansvara för.

Hur vi tycker att vi har lyckats:

- Mycket bra   Dåligt
 Bra   Mycket dåligt
 Nöjaktigt

Om projektet givit upphov till nya projekt i vår närhet :

- Ja, i egen regi   Nej (d.v.s. inte vad vi vet just nu)
 Ja, i andras regi   Vet ej (i övrigt)

Erhållet belopp:

25.000 SEK

Projektets totala kostnad:

* ca 23.000 SEK (ej medräknat kostnader för individuella arbetsinsatser, resor, tele.kostnader, o. dyl.)

* Bedömdes till ca: 25.000 (för HNF's del) under 1998.

* Bedömdes till ca: 30.000 (för HNF's del) under en treårsperiod, 1997-99.

Framtida löpande, årliga kostnader förväntas kunna rymmas inom föreningens egen budgetram. Det gäller t.ex. fortlöpande annonsering/info, inköp av reservdelar, mindre reparationer o.d.

Den största utgiften har rört kostnader för inköp av arbetsredskap, annonsering, tryckning av info.-material m.m. under våren/sommaren 1998.

Kostnader för varje del i projektet:

Här redovisas i sammandrag vad det av Er mottagna bidraget har använts till. En fylligare och mer detaljerad beskrivning; samt kvittenser över gjorda transaktioner återfinns på de bilagor som följer denna redovisning.

<u>Kostnad</u>	<u>Belopp</u>
1. Diverse slätter-redskap och utrustning (Bilagor 1-6: detaljförteckningar och kvitton)	13.715:-
2. Hässjevirk (Bilaga 7: kvitto)	500:-
3. Arvode för hästekipage (Bilaga 8: kvitto)	500:-
4. Annonsering (Bilagor 9-10: kvitton)	4.658:-
5. Annonsering (Bilaga 11: kvitto)	2.110:-
6. Förtäring (Bilaga 12: kvitto)	171:-
7. Referenslitteratur ((Bilaga 13: kvitto)	1.600:-

Summa kostnader:	23.254:-

Andra finansiärer fram till 1999-01-31:

Utöver de resurser som Hudiksvallsbygdens naturskyddsförening själv bistått med av egna medel ur ordinarie årsbudget, har inga andra finansiärer funnits för den del i projektet som naturskyddsföreningen bundit sig till att förverkliga. (för tiden 1997-12-31 - 1999-01-31)

Arbete och aktiviteter de kommande åren:

De framtida (d.v.s. efter lanserings"driven" under 1998) årligen återkommande aktiviteter som naturskyddsföreningens medlemmar ansvarar för inom Håsta by projektet gäller i första hand det egna ansvars-/hävdyteområdet, vilket har en minimiyta på 0,75 ha som inte ämnar underskridas; men kan komma att utökas. Omfattningen av den slagna ängsytan beräknas variera marginellt - år från år.

Planerat årligt arbete i området (HNF) fr.o.m. 1999 och framåt.

1. **Vårstädning** (fagning) av egen slätteryta, **växtinventering** (våraspekt) av hel ansvarsyta (provytor).
2. **Växtinventering** (sommaraspekt) av hel ansvarsyta (provytor).
3. **Informationsspridning och upptaktsarbete** inför "Ängens dag"
4. **Slätterdag ("Ängens dag")** med folkfestlig inramning i samarrangemang med övriga inom Håstabyprojektet engagerade aktörer.
5. **Röjning** av uppkommande sly under förhöst vid behov; som rot- och stubbskott i kantzoner mot

vallmarken. Beräknas vara nödvändigt vartannat till vart tredje år.

6. **Visning av ängen** (kulturmiljö, ängsväxter, m.m.) minst en gång under säsongen förutom vid Ängens dag.

Det är alltså meningen att detta mönster årligen skall upprepas, och fr.o.m. 1998 med ett större antal aktiva än tidigare år.

Ett uthålligt markvårdsarbete inom Håsta byområdet är en förutsättning för återskapandet och bevarandet av miljötypen på platsen, och det är detta som vi i HNF vill medverka till att lägga grund för.

Beträffande en eventuell efterbetesdrift av nötkreatur, så är det ett önskvärt hävdinslag för den kompletta skötseln i området. HNF avser dock inte att ensamt ansvara för att detta blir en realitet. Det bör rimligtvis i så fall vara en angelägenhet för samtliga inblandade parter i projektet. Vi kan inte heller i nuläget bedöma om årlig efterbetesdrift i området är praktiskt genomförbar.

Övriga upplysningar:

Har föreningen haft årsmöte under tiden 1997-12-01 - 1999-01-31 ?

JA (i mars 1998)

NEJ

Bifogas:

Verksamhetsbeskrivning

Ekonomisk redovisning

Annat: sammanställningar av gjorda inköp, kvittenskopior

Underskrift: (Bidragsbeviljad)

.....
Anders Lindblad

Underskrift: (Ekonomiskt ansvarig för bidraget)

.....
Bengt Sätlin

Hudiksvallsbygdens Naturskyddsförening 98 10 31 gm Sven-Olof Andersson

Slättermaterial tillhörande föreningen inköpt augusti 1998.

Finns hos:

Kiruna slipen	1 st	3336:00	Björn Eriksson	
Lieorv	5 st	701:45	Björn Eriksson	4 st Sven-Olof 1 st
Liablad 74 cm	7 st	1493:52	Björn Eriksson	1 st Sven-Olof 6 st
Högaffel	6 st	841:74	Björn Eriksson	3 st Sven-Olof 3 st
Höräfsa	5 st	347:10	Björn Eriksson	4 st Sven-Olof 1 st
Röjlieblad	2 st	394:90	Björn Eriksson	2 st
Lövräfsa	5 st	108:75	Björn Eriksson	4 st Sven-Olof 1 st
Grävspade	1 st	151:16	Björn Eriksson	1 st
Grensax sidoskär	1 st	309:85	Björn Eriksson	1 st
Grensax utväxling	1 st	151:86	Björn Eriksson	1 st
Skogsyxa	1 st	283:90	Björn Eriksson	1 st

Pressening	2 st	63:24	Björn Eriksson	2 st
Liebryne	3 st	108:48	Björn Eriksson	
Kratta	1 st	91:11	Björn Eriksson	1 st
Bågsåg	1 st	92:48	Björn Eriksson	1 st
Liesticka	4 st	118:68	Björn Eriksson	
Märkpena	1 st	38:98		
		8633:20		
	Moms 25%	2158:30		
Lieblad gn/ Björn Brolund	10 st	2149:00	Björn Brolund	
Sladdvinda och jordfelsb.		774:00	Sven-Olof Andersson	
Summa		13.714:		

Observationer av djur gjorda i Håstaängsområdet

Djurobservationer i området vid sommarinventering av provrutor den 29/7 2004

Ser en del fjärilar, bl.a skogsgräsfjäril och en av de större arterna pärlemorfjäril. Inga blåvingar eller guldingar dock, fast vädret är vackert. Kanske de kommer fram senare i augusti. Det har varit en mycket kylig försommar så fortplantningen bland insekterna har nog blivit lidande. Inga bromsar, mygg eller knott antastar mig denna inventeringsdag (varken på dagen eftermiddan eller kvällen)

Djurobservationer i området vid sommarinventering av provrutor den 20/7 2002

Gott om hussvalor jagar i duggregn och mulet väder på ängen. De öppna och stora maskinparkerna på räddningstjänsten har blivit ett favorittillhåll för häckning. De öppna och varierade markerna kring Håsta äng en bra jaktplats i närheten. Tack räddningstjänst att ni ännu inte fått för er att göra er av med hussvalorna som sanitär olägenhet (enligt EU normerna).

Ganska gott om fjärilar, stinkflyn och andra småkryp bland floran på ängen trots vödet idag. Ser guldinge (♂), näselfjäril och ett antal parande vitfjärilar (raps- eller kålfjärilar) och några småsnäckor. I övrigt ganska tomt. Småkrypsfaunan vore

värd en inventering någon gång i framtiden.

Fågelobservationer i området vid sommarinventering av provrutor den 17/7 2001

Årets sommarinventering skedde i relativt dåligt väder, med duggregn - dock ej blåst. En del fågelobservationer gjordes trots allt. Däremot var det klen med småkrypsfaunan - om man undantar de väl frekventerade stackmyrorna som i år dessutom haft goda bladlusdagar. Angripna trädskott och örter var därför också fulla med sockersugna myror. Som tur var genom vädret för nedkyldas för att ställa till för mycket besvär för en ann. Vid två tillfällen drar gigantiska (relativt sett) *blandflockar av kajor, kråkor och trut* över området i riktning mot stan under eftermiddan. En inte alltför ogrundad gissning säger att de nyss fått sig ett skrovmål på soptippen belägen i riktning vartifrån de komma. Av fågelsång endast en kort strof från ängens/lillgårdens *sv.flugsnappare* som blivit pappa till en nu snart fullvuxen och ständigt hungrig barnaskara. Dåligt med svalor men ser *dock någon hussvala och ladusvala*.

Fågelobservationer i området vid vårinventering av provrutor den 27/5 2001

Vid den första våraspektinventeringen någonsin - åtminstone beträffande provrutorna hör jag en del fåglar värda att nämna här. En *svartvit flugsnappare* sjunger uthålligt från häggbuskaget vid lilla gården i gränsen mot HNFCv och HNFV. En *rosenfink* hörs från Ottossons område ett par gånger. Över mig leker och matsöker 5-10 *hussvalor* och en liten flock *tornseglare*. En numera sällsynt knastrande sång når mina öron från fågatsområdet. För en stund blir jag osäker på vad det rör sig om, men visst är det en *stenskvätta* som förärat området med sin närvaro. Hoppas den hittar nånstans att häcka här i stenvuren eller stenrösen i området. En *rödstjärt* hörs emellanåt från tallskogen med fornminnet.

Fågelobservationer i området vid dagsbesök 29/5 1999 i samband "Cykelns dag" med info om HNF och ängen.

I dag hade vi (Jag, Lotta, Björn E., Mona E.) info vid ängen för det fåtal cyklister som passerade här vid cykelns dag. Vädret var lite instabilt med vårens första regnväder som tacksamt togs emot av den vårtorra spirande grönskan. Ganska varmt mellan skurarna. Kommunen hade anordnat detta som Agenda 12 arrangemang, med tipsrunda (ganska svåra frågor om källsortering o.likn.) Vårt att nedskriva är *om det myckna antal sjungande vårfåglar som hördes denna dag*. Våren har annars varit tyst och representativ för 90-talet för övrigt med sent kommen värme och kalla nordliga vindar, i kombination med ganska torrt väder. *Sjungande arter och annars hörda vid*

HNF´s ansvarsområde (under loppet av en timme) var: *svartvit flugsnappare*, *rödstjärt*, *lövsångare*, *rosenfink*, *ärtsångare*, *hussvala*, *tornseglare*, *talgoxe*, *gulsparv*, *buskskvätta*, Inga märkvärdiga arter var för sig. Det var den täta kör de tillsammans bildade denna dag som kändes exklusiv - och påminde om "ens ungdoms vårar".

Under *rekognosering den 13/7 -97* i samband med sommarväxtinventeringen flyger en *Makaonfjäril* (*Papilio machaon*) över de centrala och västra partierna av HNFs område som på halvtorr ängsmark nu står i fin örtblomsterprakt. (På mycket torr mark eller fet frisk mark mest gräs i blom).

Exemplaret är fräscht och som jag upplever det blekare i färgerna, och med slankare och spetsigare framvingar än normalt. En nära släkting till vår makaonfjäril; *Podaliriusfjärilen*, är vanlig i sydeuropa och passar lite in på den beskrivningen men har bara setts någon enstaka gång i syd-Sverige. Vissa makaonexemplar kan vara ljusa med blekgul färg. Värt en närmare inspektion dock om du får chansen.

Fågelobservationer i området vid dagsbesök 12/6-97 i samband med översiktlig växtinventering

ca 16.30-17.30

En *törnsångare* låter höra sin melodi någon gång från buskmarken som omger Bertil Ottossons södra slätterområde. En *kärrsångare* avslöjar sin närvaro med några få men mycket arttypiska löpningar - så jag hade tur; nästan som tagna direkt från Sveriges radios gamla fågelskiva, från en tät häggbuske i sluttningen strax söder om gammalgården. Annars gjorde den inte mer väsen av sig än att den lät som en helt annan art med isolerade härmningar av talgoxe och rosenfink ! (rosenfinkstrofen kom i tät följd efter och från samma håll som kärrsångarens egen sträva tjattrade löpning och upprepades inte).

Inget mer anmärkningsvärt på fågelfronten denna gång - det var nästan helt tyst förövrigt - åtminstone som jag minns det.

Fågelobservationer i området vid kvällsbesök 6/6-97 i samband med översiktlig växtinventering

Mellan ca 19.30-22.00

En *rosenfink* sjunger i området, en *annan individ* håller till på andra sidan vallmarken vid räddningsstationen, vid räddningsstationens öppna västra trägarage svärmar ett 10-20tal *hussvalor* synbarligen i bobyggartag, *rödstjärten* vid gården där arrendatorn

bor sjunger fortfarande,
Annars inget sett eller hört.

Kompletterande uppgifter från fagningen/städningen 12/5-97

Gäller HNFs ansvarsområde.

Vi ser en överflygande tornfalk.

Dagens jättefynd gör Robban H. på ett stenröse nära vallmarkskanten i västligaste delen; i sydkanten av provslåtterytan då han hittar ett ex. av *vinbergssnäcka (Helix pomatia)*. Senare upptäcker vi ytterligare ett exemplar.

Det vore en idé att höra med gårdsarrendatorn Ce-We Sundquist om han är bekant med vem som fört in djuren och när det i så fall skedde.

Arten är enligt "Molluskrapporten", skriven -96 av Henrik Waldén för länsstyrelsen i X-län, tidigare bara funnen (= officiell uppgift) 1 gång i länet och då i Gästrikland.

Rapporten bygger på sammanställda uppgifter från Göteborgs universitets markfaunainventering, vilken pågick fram till 1986 och för flera kommuner i länet tyvärr ger mycket gamla uppgifter. Kustregionen inventerades mellan 1953-61 och många av lokalerna i Hudiksvallsområdet 1956. Det är alltså 41 år sedan! T.ex har hela försurningsproblematiken, vilken näst direkta biotopförändringar har haft störst negativ påverkan på molluskfaunan i urbergsområdena. Dessutom har t.ex flera av de öppna betespåverkade skogsrandområdena förändrats stort genom upphörd hävd och så småningom igenväxning. Risken är alltså stor att dessa uppgifter för flera platser har mycket låg aktualitet.

Förövrigt finns en lokal förekomst vid Tosätter, Enånger införd i slutet av 60-talet/början av 70-talet av f.d länsjaktvårdaren Kurt Ellström (muntl.prel. uppg. från hans barn. Hör med Ellström själv om ev. fler utsättningsföretag). Arten uppges förekomma relativt rikligt där men inte nämnvärt spridit sig arealmässigt på de dryga 25 år som förflutit sedan införseln skedde.

Arten hör hemma naturligt i syd- och mellaneuropa, men eftersom den är ätlig och av vissa ansedd som en kulinarisk läckerhet har den under Sveriges katolska epok (före Gustav Wasa/1500-talet) av munkar införts till, och förmodligen kontinuerligt därefter spridits inom Sverige. Under fastan fick man nämligen äta dessa djur. I Tyskland och Frankrike finns snäckfarmer för kommersiell odling för restauranger (uppgifter ur Sandhalls "småkryp").

Det är i nuläget svårt att uppskatta hur länge snäckan funnits i Håsta byområdet, men åtminstone under flertalet år och borde därför både ha förmåga att övervintra och

att reproducera sig här.

Arten är alltså s.k "anthropochor", men verkar ha haft ett mycket långsamt spridningsförlopp utanför huvudområdet/ursprungsområdet i landet, vilket är skåne och mälardalens län, och där särskilt i lundartade lövskogsmiljöer; ofta i parker och trädgårdar i närheten av slott, herrgårdar och klosterruiner.

Arten kräver (? , eller bara föredrar) marker med god tillgång på kalk (högre pH-värden/hög mullhalt) vilket borde tyda på att en del av torrbackssluttningarna inom HNFs ansvarsområde innehåller skalgrus. (Vårstarren är kalkgynnad, backthujamossa förekommer m.fl kalkindikationer).

Bland mollusker verkar förövrigt den bandade *trädgårdssnäcken* (*Cepaea hortensis*) vars skal har vit mynningskant (jämfört med förväxlingsarten lundsnäcken, *C.nemoralis* som har brun, och dessutom inte heller återfinns i länet) och saknar navel, vara ganska vanlig i området.

VÄROBSERVATION # I 8/5-97 (flyttningstid)

Västra projektområdet:

(B. Ottossons, Fornminnet, Kraftledningsgatan och Hässlet väster om kraftledningen).

sedda:

hörda: grönfinkar, bergfink, järnsparv, trädpiplärka, nötväcka

Östra projektområdet: (HNFs ansvarsyta och Gamla gårdsområdet).

sedda: fåglar: stenskvättor (1 par), ängspiplärkor, grå flugsnappare, och trol. någon buskskvätta. insekter: två myrstackar vid torrängen, näselfjärilar, citronfjärilar, mycket honungsbin kring backskärvfröbestånden

hörda: Rödstjärt (sång),

Tidigare observationer (1996):

Nötkråka 18/9,